s. M. Estera Radičević

Izložba povodom 150. godišnjice dolaska
Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo

Sto pedeset godina zaJedno

Đakovo, lipanj 2018.

NAKLADNIK
Milosrdne sestre sv. Križa, Đakovo

SUNAKLADNIK:
Muzej Đakovštine, Đakovo

ZA NAKLADNIKA
s. M. Amalija Kupčerić
Borislav Bijelić

AUTORICA IZLOŽBE I KATALOGA
s. M. Estera Radičević

SURADNICE:
Marija Gačić
Barbara Marinović

LEKTURA
s. M. Stela Filipović

GRAFIČKO OBLIKOVANJE I TISAK:
Hardy, Đakovo

NAKLADA 200 kom

ISBN: 978-953-97483-8-6 (Milosrdne sestre sv. Križa)
978-953-7128-68-5 (Muzej Đakovštine)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i
sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 140914003

Na naslovnici detalj zastora na pozornici u dvorani Florentini
Pečkim vezom izradile sestre i učenice samostanskih škola 1927. godine

Uvod

“Nabroj sedam sedmica takvih godina, sedam puta sedam godina. Sedam sedmica godina iznosit će ti četrdeset devet godina. A onda zaori u trubu! (...) Tu pedesetu godinu proglasite svetom! (...) To neka vam bude jubilej, oprosna godina.” (Lev 25, 8.10)

Tri puta pedeset godina doživjela je Hrvatska provincija Milosrdnih sestara svetoga Križa! Sto pedeset godina od dolaska u Đakovo! Sto pedeset godina prisutnosti, molitve, žrtve, rada, vrijedno je svečanoga slavlja. Jubilej zajednice jubilej je svake sestre, ne samo nas, koje danas imamo sreću doživjeti ovu obljetnicu, nego i svih ostalih dvije tisuće sestara koje su svojim životom ostavile svijetli trag u Hrvatskoj provinciji. Mogli bismo parafrazirati Knjigu Otkrivenja pa dodati: I vidjeh eno velikoga mnoštva iz svakoga jezika, puka i naroda. Dođoše u Đakovo pozvane Kristovim pozivom, oduševljene idejama utemeljiteljâ Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa, oca Teodozija i majke M. Terezije. Svaka je od njih darovala svoje snage, svoje talente, svoj život Bogu i bližnjemu. Nekima nije, iz razno raznih razloga, bilo moguće ustrajati te su nastavile svoj život na druge načine. Nekima je preporučeno da krenu drugim putem. Takav je život! No svaka je sestra, bilo da je kraće ili dulje vrijeme živjela u zajednici, ili je u njoj i završila svoj zemaljski život, nastojala biti zajednici na korist i bližnjemu na spasenje.

Uz brojna druga prigodna događanja i slavlja, uz ovu veliku obljetnicu priređujemo i ovu izložbu. Ona želi provesti posjetitelja na jedan drugačiji način kroz samostanske prostore, želi pokušati objasniti što je bit posvećenoga života i rada jedne redovničke zajednice, u ovom slučaju zajednice Milosrdnih sestara sv. Križa. Izložba se ne će temeljiti toliko na djelatnostima tijekom povijesti, nego na današnjim aktivnostima. Autorica izložbe, s. M. Estera Radičević ostvarila je izložbu u suradnji s kustosicom Muzeja Đakovštine, etnologinjom Marijom Gačić. Cilj izložbe je predstaviti zajednicu javnosti na način na koji do sada nikada nije bila predstavljena. Prikazujući raznolikost aktivnosti, djelatnosti, interesa i karakteristika pojedinih sestara, izložba šalje poruku o specifičnom načinu redovničkog života u tradiciji dugoj sto pedeset godina. Izložba stoga i nosi naslov **“Sto pedeset godina zaJedno”**. “Nije dobro da čovjek bude sam. Načinit ću mu pomoć kao što je on” (Post 2, 18), zapisano je na početku Knjige Postanka. Čovjek mnogo toga može i čini vlastitim snagama i ulažući dobivene sposobnosti. No, mnogo toga što je ljudski rod baštinio, mnoga i mnoga dobra koja uživa, stvorile su generacije prije; i kao pojedinci, ali i zajedničkim radom.

I zajednica Milosrdnih sestara svetoga Križa, iako sastavljena od pojedinačnih osoba, pojedinih sestara, ne bi mogla opstati niti nešto učiniti da svaka sestra radi kao jedinka, da svaka misli samo na sebe i na svoj uspjeh, da pojedina ne vidi nikoga pokraj sebe. Samo zajedničkim snagama može se i moglo se tijekom ovih 150 godina nešto učiniti, postići i bližnjemu biti na korist.

“Svaka sestra neka stavi svoje talente na raspolaganje, neka prizna sposobnosti drugih i neka zahvalno prihvati njihova zalaganja.” (Konstitucije čl. 54.)

Samo tako **zaJedno**, odnosno **zaJednoga,** “s Bogom i za Boga”, mogla je tijekom ovih sto pedeset godina, a i danas može ova zajednica učiniti mnogo.

Izložbom želimo podsjetiti i nas same, najprije na zaboravljene predmete, stvari, situacije, sestre i druge ljude, ali i prikazati današnje apostolate i djelatnosti u provincijalnoj kući u Đakovu, jer daleko bi nas odvelo kada bismo krenuli u posjet pojedinim filijalama.

Sasvim je jasno i razumljivo da apsolutno nije moguće prikazati sve što se tijekom stoljeća i pol događalo, što i gdje su sve sestre živjele i radile. Koliko god se zajednica brojčano smanjila, nastoji se u potrebama današnjega vremena iščitati volju Božju i ostvariti nešto od one “ludosti ljubavi” koja je nosila Krista Gospodina i generacije sestara prije nas. U ovom ćemo katalogu zato nastojati prikazati kako djelatnosti zajednice tijekom povijesti, iako veoma skraćeno, tako i djelatnosti zajednice danas.

Nadamo se da će teme i predmeti, kojima su se sestre služile u svakodnevici, kao i video projekcije koje su sastavni dio izložbe, a za koje zahvaljujemo *Croatia filmu* iz Zagreba, uspjeti barem djelomično približiti život i rad Milosrdnih sestara sv. Križa tijekom sto pedeset godina.

Ova izložba jedina je i jedinstvena prilika gdje se na jednom mjestu mogu spomenuti imena svih sestara, od prve do posljednje, najmlađe. Pločice s imenima sestara protežu se cijelim izložbenim prostorom, ne samo zbog njihove brojnosti, nego više zbog simboličnoga značenja. Svako je ime jedan život, svaka pločica jedna članica Provincije, članica koja je cijeli život ili dio njega ugradila u sto pedeset godišnji opstanak ove zajednice. Svaka pločica jedan je kamenčić u zidu građenom i još nedovršenom Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa. Zato nemaju kraja - imena novakinja i kandidatica simbol su nove budućnosti i nada novoga života! One tek ulaze kroz otvorena vrata samostana i nastavljaju tamo gdje su prije njih sestre započele.

Iz Ingenbohla u Đakovo pošlo je deset prvih sestara u sasvim nepoznato, oboružane vjerom, ljubavlju i pouzdanjem. U molitvi, radu i trpljenju slijedile su ih stotine drugih te su uz pomoć mnogih dobrih ljudi ostvarile čudesa Božje ljubavi na svim mjestima gdje su djelovale. Zato svakoj od srca hvala i ovom izložbom!

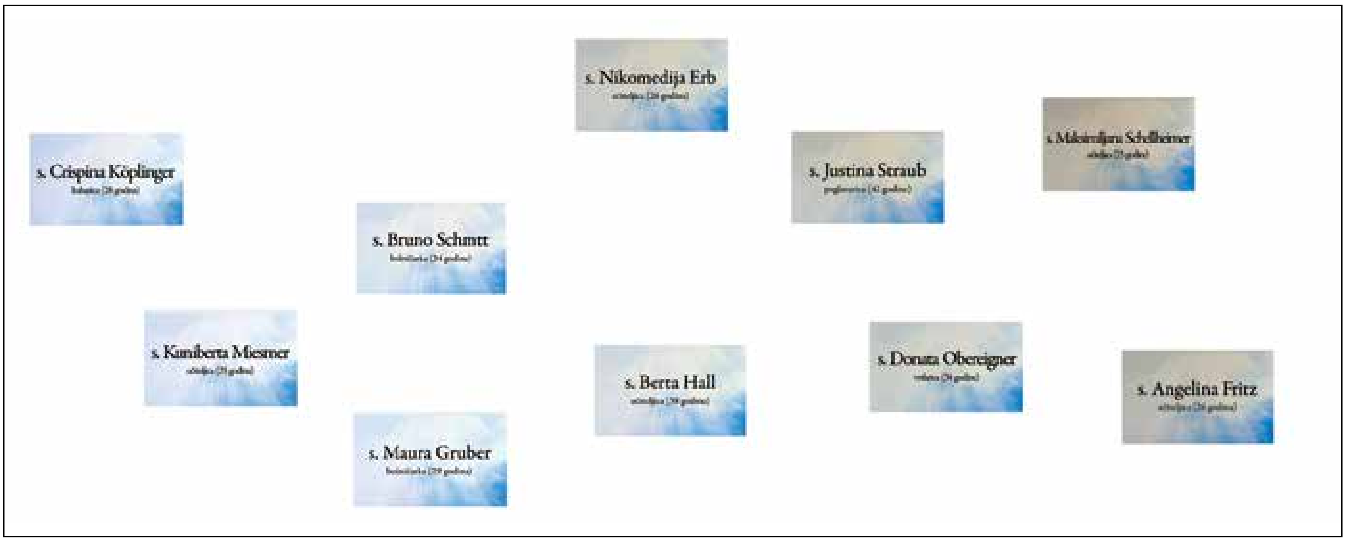

KRATKI POVIJESNI PREGLED DJELOVANJA SESTARA

Kuća matica u Ingenbohlu (u vrijeme dolaska sestara u Đakovo)

Od Ingenbohla do Đakova

Tjedan dana putovanja - najprije vlakom do Beča, zatim lađom Dunavom i Dravom do Osijeka, pa najzad zaprežnim kolima do Đakova! Danas nezamislivo! Nije bilo čudo što su sestre bile iscrpljene, neke obeshrabrene i malodušne, kada su stigle i nikoga nisu razumjele. Jezik im je bio potpuno stran i veoma težak za učenje, ljudi nepoznati, mentalitet drugačiji od njihova. Ljubaznost i očinska briga biskupa J. J. Strossmayera, te dobrota velečasnoga Antuna Pinterovića, koji ih je dopratio iz Švicarske, olakšavale su im prve dane.

S pijetetom i ljubavlju spominjem ovdje njihova imena i donosim fotografije dviju sestara, koje imamo:

s. Justina Straub, poglavarica (42 godine)

s. Angelina Fritz, učiteljica (26 godina)

s. Crispina Köplinger, kuharica (28 godina)
s. Kuniberta Miesmer, učiteljica (25 godina)
s. Maura Gruber, bolničarka (29 godina)
s. Bruno Schmitt, bolničarka (34 godine)
s. Berta Hell, učiteljica (38 godina)
s. Nikomedija Erb, učiteljica (26 godina)
s. Donata Obereigner, vrtlarica (34 godine)
s. Maksimilijana Schellheimer, učiteljica (23 godine)

s. Justina Straub

s. Nikomedija Erb

Odmah su se prihvatile posla - dvije sestre, s. Maura i s. Bruno - preuzele su brigu za bolesnike u maloj bolnici, koja je bila sagrađen 1859. godine za namještenike biskupskoga vlastelinstva, a onda i za druge bolesnike. Jezik ljubavi svi razumiju te su se dvije bolničarke vrlo brzo snašle. Prva poglavarica zajednice, s. Justina Straub, nije se mogla prilagoditi. U pismima, koje je pisala majci M. Tereziji u Ingenbohl, ponavljala je molbu da u Đakovo pošalje neku mlađu sestru koja će brže naučiti jezik.

Prvo pismo pisala je tjedan dana nakon dolaska, 16. lipnja, i u njemu piše: "Sretno smo stigle u daleku Slavoniju, dakako umorne i iscrpljene. (...) Našle smo ovdje mnogo veoma lijepog. Lijepu veliku kuću, krasne prostrane sobe, neke dapače elegantno uređene. Soba sestre nadstojnice više bi odgovarala kakvom milostivom gospodinu opatu nego siromašnoj redovnici. Inače nedostaje mnogo toga što bi bilo korisno i potrebno. Mnogo toga treba popraviti i urediti. (...) Jezik je težak, imat ćemo zbog toga velikih teškoća. U svim školama moraju poučavati na hrvatskom jeziku. Njegova preuzvišenost primila nas je veoma dobrostivo, očinski. Ohrabrile su nas njegove srdačne riječi. Velike nade polaže u nas. Uvjeren je da ćemo Samostan i Zavod opet dovesti u red. Uopće očekuje puno od nas, osobito krjepost i savršenost. Dao Bog da odgovorimo svim tim očekivanjima."

U drugom pismu, koje piše 29. lipnja, ističe biskupovu dobrotu i njegovu brigu za njih. Već ih je nekoliko puta posjetio. Jednom je rekao: "Vi nemate ovdje nikoga. Ja sam vaš otac. To ne ću biti samo imenom, moram imati i srce oca!" "Već smo se priučile", piše dalje s. Justina, "najbolje s. Crispina. Kuha, radi, znoji se da je milina. Ima puno posla. U bolnici nema previše bolesnika. Zasad može s. Maura biti sama kod bolesnika. Još malo o s. Crispini. Uvijek je vedra i zadovoljna. Kad dođe k stolu, sve nas nasmije. Ona je zbilja jedna draga, dobra sestra. Dosad sam sa svima zadovoljna, sve su dobra djeca. Hrvatski je jezik težak. Znamo nekoliko riječi, s. Angelina nešto više." Tako prvi dani i tjedni nisu bili posuti cvijećem. No, sestre su zajedničkim snagama nastojale nadvladati sve poteškoće i nesporazume.

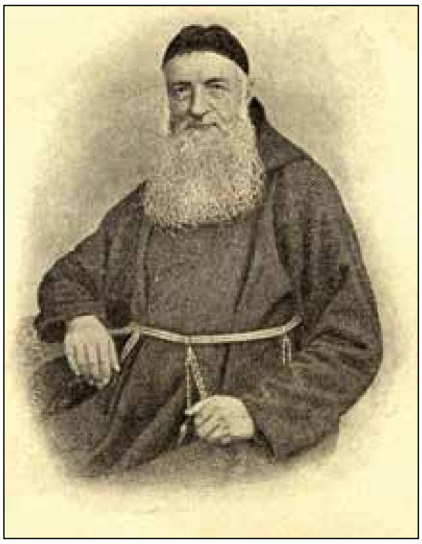

Utemeljitelji Družbe - o. Teodozije i majka M. Terezija

Kuća u Đakovu u koju su sestre došle 7. lipnja 1868. godine

Zajednicu je 11. svibnja sljedeće, 1869. godine, pogodila teška žalost. Najmlađa među njima, s. Maksimilijana Schellheimer, učiteljica glazbe, umrla je od tuberkuloze, a da nije ni započela svoj rad. To je tako potreslo sestre da je bilo pitanje hoće li uopće ostati. Dolazak vrhovne poglavarice majke M. Terezije Scherer 5. lipnja unio je u zajednicu mir. Ona ih je ohrabrila da i dalje ostanu. Govorila im je: "Budite hrabre, budite jake!" U dogovoru s biskupom Strossmayerom osnovala je 11. lipnja 1869. godine Provinciju i za prvu provincijalnu poglavaricu imenovala s. Adelheid Dillenz.

s. Adelheid Dillenz

Dala je upute za početak novicijata i nakon tjedan dana boravka u Đakovu vratila se 12. lipnja u Švicarsku, a zajednica je nastavila započeti apostolat. Kada su sestre naučile jezik, sve je bilo lakše. Početak rada u Djevojačkoj pučkoj školi i Preparandiji ulio je sestrama samopouzdanje, a dolazak novih kandidatica utvrdio je uvjerenje da njihova prisutnost i rad imaju smisla.

Zgrada bolnice biskupskoga vlastelinstva

Zgrada preparandije

Majka M. Terezija još je tri puta pohodila Đakovo. Drugi pohod bio je od 10. do 18. studenoga 1873. godine, kada je obavila generalnu vizitaciju zajednice. Od njezina pohoda 1869. godine, dakle od prije pet godina, osjetio se veliki napredak kako u duhovnom pogledu sestara, tako i u vanjskom radu. Dolazile su nove kandidatice, obavljale su se duhovne vježbe, sestre su imale redovitoga ispovjednika, održavao se skrutinij novakinja. Bila je vrlo zadovoljna ovom zajednicom. Treći pohod Đakovu odvijao se od 14. do 20. lipnja 1881. godine. Željela je vidjeti kako je sestrama, jer su proživjele teške dane za vrijeme austro-ugarske okupacije Bosne i Hercegovine 1878. godine, kada je gotovo cijela zgrada samostana bila popunjena ranjenicima i vojskom, i vrlo oštećena. Sljedeće godine trebao se održati izbor nove provincijalne poglavarice, te je i to bio razlog njezina dolaska. Četvrti i zadnji pohod Provinciji uslijedio je od 1. do 8. studenoga 1885. godine. Koliko je majka M. Terezija bila pažljiva i imala osjećaja, vidljivo je kod ovoga pohoda, na koji je došla u pratnji s. Eugenije Welz, prve sestre koja je stupila na đakovačko tlo i kojoj je biskup Strossmayer iskazao gostoprimstvo. Radost zbog ponovnoga susreta bila je obostrana. U međuvremenu otvorene su prve dvije filijale – ubožnice, jedna u Velom Lošinju (1883.), druga u Visu (1884.). Sigurno je bolest majku M. Tereziju spriječila te nije mogla posjetiti ove filijale. Bio je to njezin posljednji posjet Đakovu.

U ovoj je kapelici, posvećenoj sv. Josipu, majka M. Terezija molila pri posjetu Đakovu

Prve duhovne vježbe u Provinciji započele su 28. kolovoza 1869. godine, a 5. rujna, na kraju duhovnih vježbi, prima biskup Strossmayer prve tri kandidatice u novicijat: Mariju Trautner koja dobiva ime s. Karolina; Francisku Falkner - s. Monika i Francisku Ottl - s. Marta. Ipak, samo dvije polažu u Đakovu Prve zavjete 26. kolovoza 1871. godine, jer s. Marta odlazi u Linz. S njima je u kandidaturi bila i Jelisava Mikić iz Podgorača, ali nije zapisano zašto nije ušla u novicijat.

Biskup J. J. Strossmayer

Djevojčice u Malom konviktu u Đakovu 1932. godine

Školske godine 1869./70. u popisu, uz imena civilnih učiteljica na Preparandiji, nalaze se i imena s. Nikomedije Erb, s. Angeline Fritz i s. Huberte Bremm. Toliko su naučile hrvatski jezik da su mogle početi rad u školi.

Od 1869./70. pa do danas zajednica Milosrdnih sestara sv. Križa ulaže svoje darove, vrijeme i ljubav tražeći volju Božju za sebe i za sve s kojima živi i radi. Prvih petnaest godina samo je Đakovo bilo mjesto njihova djelovanja. Tijekom ovih sto pedeset godina filijale Provincije proširile su se u više država - u Sloveniji, Bugarskoj, Makedoniji, Srbiji, Crnoj Gori, Kosovu, Njemačkoj, a srce sestara obuhvatilo je i djelo misija pa su dvije sestre, s. Edigna Benić i s. Angelika Kaufman, niz godina bile misionarke u Indiji. U Indiji su i umrle te su tamo pokopane. Sestra Beatrica Krstačić još je danas misionarka u Brazilu. S njom je u ovom misijskom području dvadeset godina radila i s. Ljerka Kunić. Zbog bolesti se 2006. godine vratila u Đakovo i te je iste godine i preminula. Tako nijedno područje rada nije ostalo izvan dosega i ljubavi Milosrdnih sestara sv. Križa. Ostvarile su riječi o. Teodozija: "Bog nas vodi na različita mjesta da djelujemo na njegovu slavu i dobro ljudi."

Kada je preparandija u Đakovu 1875. godine ukinuta, četiri godine kasnije (1879.) otvorena je Viša djevojačka škola u kojoj su rad također preuzele Milosrdne sestre sv. Križa. Osim školskoga rada, u Đakovu je postojao internat u kojem su stanovale djevojčice koje su pohađale škole, a bilo ih je sa svih strana - iz Slavonije, Srijema, Posavine, Podravine.

Prva škola, u kojoj su sestre preuzele rad izvan Đakova, bila je Pučka škola u Donjem Miholjcu 1899. godine. Slijedilo je preuzimanje škola u drugim mjestima i u drugim državama - Sloveniji, Srbiji, Bosni. Provincija je otvorila vlastitu Klasičnu gimnaziju s pravom javnosti u Osijeku, koja nije bila dugoga vijeka. Radila je od 1941. do 1945. godine. Škola za sestre bolničarke u Zagrebu,

na Vrhovcu, radila je od 1934. do 1944. godine i tu su školu pohađale i sestre drugih redovničkih zajednica.

Velik doprinos zajednica je dala, nakon ukidanja školskoga rada, u katehizaciji djece, nakon II. svjetskoga rata, kao i u održavanju katehetskih tečajeva, dvogodišnje pa trogodišnje katehetske škole koje su organizirane u Đakovu. I ovamo su dolazile sestre drugih družbi, koje su se silom prilika morale preorijentirati na katehetsku službu.

Osim u školama, sestre su u zabavištima-dječjim vrtićima, obdaništima, sirotištima nastojale darovati djeci ljubav i razumijevanje, roditeljima olakšati njihovu odgojnu zadaću te se brinuti za djecu bez roditelja, kao i za djecu s posebnim potrebama. Velike uspjehe sestre su postizale u radu s najmanjima.

s. Beatisima Beretovac na vjeronauku

DV "Sunčev sjaj-Nazaret" Đakovo u posjetu Muzeju Đakovštine 2017. godine

Kako je rastao broj novih članica, jer su u samostan ulazile djevojke iz bližih i udaljenih strana, otvarale su se filijale i na drugim područjima milosrdne ljubavi, u službi starih i osamljenih ljudi u ubožnicama i staračkim domovima, od Hrvatske do Crne Gore i Slovenije, te sve do Njemačke.

Nemjerljiv doprinos dala je zajednica Milosrdnih sestara sv. Križa u zdravstvenoj skrbi za bližnjega - na mnogo i mnogo mjesta i u mnogim bolnicama, lječilištima, vojnim bolnicama, sanatorijima - u Hrvatskoj, Bugarskoj, Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji, Kosovu, Sloveniji. Ova milosrdna ljubav i nesebično žrtvovanje za bolesnike donijelo je sestrama i najviše patnji i trpljenja, ne samo zbog težine poslova koje su obavljale, nego i zbog postupaka odgovornih ljudi, kada su dobivale otkaze jer nisu željele skinuti svoje redovničko odijelo. Upravo se u ovim situacijama i okolnostima teških pritisaka pokazala snaga zajedništva, međusobno potpomaganje, dijeljenje bolnih situacija. Ipak su i ljudi prepoznali njihove žrtve te su sestre dobile priznanja za svoj rad od mjerodavnih osoba - u Bugarskoj, Crnoj Gori, na Kosovu, u Malom Lošinju, na Visu i u drugim mjestima.

Priznanje Damski krst II. reda Majci Radegundi Polz od bugarske carice Eleonore za dvorbu ranjenika u I. balkanskom ratu 1912. godine

Srebrni križ - nagrada cara Franje Josipa s. Ani Fajdiga za požrtvovni rad u Ubožnici na Visu 1891. godine

Orden rada sa srebrnim vijencem s. Arnoldi Harmicar za požrtvovnost u službi za vrijeme potresa u Baru 1979. godine

Danilov orden s. Laurenciji Kujundžić za dvorbu ranjenika 1913. godine

Kako je to izgledalo, opisale su pojedine sestre u svojim uspomenama. S. Akvinata Domjanić zapisala je: “Bila su to teška vremena. Kada su me pozivali na različite razgovore, uvijek sam sa sobom uzela još jednu sestru. Nikada nisam išla sama. Ako nju nisu pustili sa mnom u sobu, ona je ostala pred vratima, a ja se nisam micala dalje od vrata. Nikada nisam prišla k stolu gdje je sjedila komisija od tri ili četiri člana. Kada su me počeli nagovarati da ostavim zajednicu, obećavati mi da ću dobiti bolje radno mjesto, stan i sve što trebam, ja sam samo odgovorila: ‘Ja imam jako puno posla‘, okrenula se i izišla iz sobe. Ta pozivanja su bila česta, ali smo mi jedna drugu podržavale i pomagale u ustrajnosti.” Majka Amadeja Pavlović, koja je od 1943. do 1955. godine vršila službu provincijalne poglavarice, prozrela je namjere komunističkih vlasti kojima zapravo nije smetalo redovničko odijelo sestara, nego njihovo zajedništvo i njihova složnost, te su na taj način htjele da sestre najprije skinu redovničko odijelo, a onda će biti lako razbiti i redovničku zajednicu. Ovdje su se prevarili - malo koja sestra napustila je zajednicu. Sve su radije prihvatile otkaz s uglednog radnoga mjesta, kao što je bilo primjerice mjesto odjelne sestre ili voditeljice laboratorija i drugih službi, i odlazile na druga radna mjesta na županma. Išle su u nadnicu i radile težačke poslove samo da očuvaju svoj poziv i zajednicu. Bile su **zaJedno**, živjele su **zaJednoga** i **zaJedno**, za svoju zajednicu i za Družbu. Slobodno se može kazati da danas zajednica Milosrdnih sestara sv. Križa može zahvaliti svoj opstanak i postojanje svim ovim sestrama koje su očuvale karizmu utemeljitelja, unatoč svim progonima kojima su bile izložene.

Kako se zajednica smanjivala brojem, tako su se i filijale morale zatvarati. Sestre su, nekada teška srca, morale napustiti mjesta u kojima su godinama živjele i radile. “Ipak, moramo biti i odvažne te uvidjeti granice svojih mogućnosti i donositi potrebne odluke!” (Konst. čl. 61) Danas Hrvatska provincija, sa sjedištem u Đakovu, broji tristotinjak sestara koje su raspoređene u tridesetak filijala. Novakinje i kandidatice svijetao su pogled u budućnost.

Muzej u Samostanu u Đakovu

ZAJEDNICA MILOSRDNIH SESTARA SV. KRIŽA U GRADU ĐAKOVU

Ono što ne će moći doći do izražaja u eksponatima izložbe, prikazat ćemo u ovom katalogu, kako bi se dobio što cjelovitiji uvid u djelovanje sestara u Đakovu, s naglaskom na ono što su sestre u povijesti grada učinile za svoje sugrađane.

Svi znaju, barem se nadamo, da su sestre došle zbog školskoga rada u Đakovo. No manje je poznato da su sestre niz godina nudile djevojkama i ženama mogućnost duhovnih vježbi i duhovnih obnova. Njih su vodili oci isusovci, a sestre su bile ne samo organizatorice, nego su održavale i pojedina predavanja, držale pouke iz lijepoga vladanja, učile liturgijsko pjevanje. Susreti su se održavali preko ljeta, u prostorijama konvikta, kada su učenice bile kod kuće. U velikoj dvorani održavane su konferencije za muževe, a svi susreti završavali su u samostanskoj crkvi. Kada tu nije bilo mjesta, pošlo se u katedralu. Bili su to staleški susreti, posebno održavani za žene sa sela, za učiteljice i intelektualke, za otmjene dame, za seljake, intelektualce i građane. Mnogi su dolazili iz udaljenih mjesta, pa čak i pješice, ili zaprežnim kolima, samo da ne propuste pojedine susrete.

Biskupijska bolnica, sagrađena pokraj školske zgrade, bila je prvo radno mjesto sestara po dolasku u Đakovo. Ta bolnica, kasnije preseljena u zgradu bivše preparandije, bila je u funkciji sve do 1940. godine, iako nije bila u pravom smislu bolnica.

Godine 1884., 25. ožujka, pogodio je Đakovo teški potres. Kako bi obnovile teško oštećenu zgradu škole i konvikta, sestre su od državnih vlasti i od biskupa Strossmayera dobile dopuštenje za prošnju. U prošnju odlaze s. Magdalena Kratohvil, s. Roza Horvat, s. Ana Fajdiga i s. Klementina Zahel. Prikupljenim prilozima zgrada je obnovljena i škola je mogla nastaviti s radom.

Godine 1893., 7. lipnja, proslavila je Provincija 25 godina postojanja. Proslava je bila skromna, a uzveličao ju je svojim pohodom biskup Strossmayer i vrhovna poglavarica, majka Pankracija Widmer, koja je došla obaviti generalnu vizitaciju.

Godine 1888. slavi se svečano zlatni jubilej misništva biskupa Strossmayera. U školi je priređena svečana akademija na kojoj su učenice darovale biskupu 50 zlatnih ružica, koje su same izradile, a izvele su igrokaz "Sv. Julija mučenica". I, uopće, sestre i gojenice uvijek su aktivno sudjelovale u svim svečanostima koje su se odvijale u biskupiji i katedrali.

Godine 1897. umrla je provincijalna poglavarica s. M. Nikomedija Erb. Bila je među prvim sestrama koje su došle u Đakovo. Uz njezino ime i rad povezan je razvitak mlade Provincije. Bila je duša Provincije, neobično inteligentna i izvanredno sposobna odgojiteljica. Iznad prosječnom sposobnošću umjela se s. Nikomedija prilagoditi mentalitetu našega naroda. Uživala je sveopću ljubav i povjerenje, kako djece tako i roditelja. Iz svake kuće u gradu došao je netko da ju isprati na posljednje počivalište. Osobito je bilo puno siromaha koji su na samostanskoj porti dobivali hranu.

Godine 1899. vlastoručno je biskup Strossmayer napisao darovnicu kojom daruje zemljište, preko puta samostana, za gradnju nove provincijalne kuće i crkve, a 1901. godine darovao je i novčani iznos od 10.000 forinti za gradnju. Crkva i istočni dio kuće sagrađen je 1908. godine i blagoslovljen 14. rujna te godine. Već sljedeće godine održava se u samostanskoj crkvi prvi put **40-satno klanjanje**, sve do danas.

Otada pa do danas samostanska crkva Presvetoga Srca Isusova mjesto je molitve, oaza mira i tišine, mjesto u kojem se posebno štuje sv. Antun Padovanski, bl. majka M. Terezija Scherer i odvijaju se sva slavlja samostanske zajednice, kao i neki župni susreti.

Velika žalost nastala je u samostanu i školi 8. travnja 1905. godine zbog smrti biskupa Strossmayera. On je bio veliki dobročinitelj samostana i cijeloga Zavoda - škola i internata. Već su prve sestre shvatile duh velikoga biskupa, stekle su njegovo potpuno povjerenje i ljubav. Često je dolazio u pohode školi sa svojim gostima, pribivao je ispitima i bio uvijek zadovoljan znanjem i ponašanjem djece.

Mjesec dana nakon smrti biskupa Strossmayera sestre preuzimaju vođenje gospodarstva u biskupskom sjemeništu u Đakovu. Bilo je to ispunjenje njegove želje, neostvarene za života.

Samostanska zajednica kao i učenice srdačno su dočekali novoga biskupa Ivana Krapca, koji je posjetio samostan i školu 7. srpnja, nakon što je 29. lipnja 1910. godine preuzeo upravljanje biskupijom.

U vrijeme I. svjetskoga rata svuda su bili osnivani lazareti za dvorbu ranjenika pa tako i u Đakovu. Ranjenici su bili smješteni u pučkoj školi i njih je dvorilo šest sestara. I u Sjemeništu je bila organizirana bolnica za njegu ranjenika. Tu su nekoliko mjeseci radile tri naše sestre.

Godine 1917. kupljeno je od gosp. Gerstnera 25 jutara zemlje i to je bio početak zajednice na imanju Josipovcu. S vremenom je ovo imanje naraslo na 120 jutara i sve do 1945. hranilo je samostan i konvikt. Tada je bilo oduzeto. Nakon obavljene žetve, kada su sestre sve žito spremile u samostan, došla je državna komisija i naredila da se sve žito mora predati državi. Tako su sestre žalosno gledale kako sva njihova muka odlazi. Dana 20. ožujka 1946. zamijesila je sestra Mericija Zag posljednji kruh. No, nekako se doznalo da sestre nemaju kruha, kao i to da nisu dobile ni krušne karte, na koje su, kao i svi drugi, imale pravo. Tako su im ljudi, i da nisu bili zamoljeni, donosili kruha, a i rodbina sestara sa sela dovezla im je puna kola brašna. Govorili su: “Neka naše sestre, koje su u mirna vremena toliku sirotinju nahranile, ne trpe nevolju!” Nakon nekoliko dana i vlasti su sestrama odobrile određenu količinu brašna.

Josipovac je bilo veoma dobro uređeno i održavano imanje, s dobrim stočnim fondom. Od svega mogle su sestre uzeti samo jednu kravu s teletom i inventar kapelice. Na imanju su radili neki ljudi koji su bili izbjegli, među njima i mladić imenom Mile. Nova je uprava htjela zadržati poslugu koja je do tada radila, ali nitko od njih nije htio ostati. Mile im je na njihove ponude o dobroj plaći, slobodi i zabavi odgovorio: “Ali vi nemate kapelice i ja zato ne mogu ostati kod vas.” “Pa šta su sestre s vama radile?” - pitao je novi upravitelj. “Davale su nam dobroga kruha, haljine i 12 banki na ruku. Imao sam dobar krevet i spavao sam tamo kao anđeo.”

Zgrada na imanju Josipovac

Vršidba na Josipovcu

s. Huberta Vujković kod vaganja žita

Posljednji transport sa Josipovca

Godine 1918. proslavljen je zlatni jubilej naše Provincije. Pedeset godina otkako su prve sestre stigle u Đakovo. Godine 1882. brojila je provincija 26 sestara i samo jednu filijalu. Godine 1897. ima 51 zavjetovanu sestru i 9 filijala, a sada broji s novakinjama 300 sestara i 34 filijale. "Kao pripravu za jubilej držala se tri dana stroga šutnja, obavljali smo razne pokore, da u dubokoj sabranosti možemo proslaviti ovaj znameniti dan 7. lipnja 1918. To je bio dan zahvale, zadovoljštine i prošnje, da nas Božja Providnost vodi i čuva u ovim teškim danima rata."

Te godine zavladala je u samostanu španjolska gripa. Svaki dan je bilo 25 do 26 bolesnih sestara, a isto toliko i učenica. Pet je novakinja umrlo od španjolske gripe u mjesec dana. Nitko od rodbine nije mogao doći na pogreb, a ni sestre nisu smjele pratiti pokojnice na groblje.

Za vrijeme Prvoga svjetskog rata sestre su u provincijalnu kuću primile veći broj siromašne djece iz Bosne i Hercegovine, koje je organizirao i slao u Slavoniju fra Didak Buntić, jer je u Hercegovini vladala velika glad.

Godine 1920. uvedena je u cijeli samostan i školu električna struja. Bilo je to povezano s puno materijalnih izdataka, što je zahtijevalo žrtve odricanja, koje su bile dodatno otežavajuće u to poslijeratno vrijeme.

Kako su u ratu sva tri zvona samostanske crkve uzeta za ratne svrhe, 6. prosinca 1920. godine posvećeno je jedno novo zvono za samostansku crkvu. Bilo je saliveno od prvoga samostanskog

zvona, iz godine 1867., i od kućnoga zvona iz konvikta iz 1907. godine. Uzeta su i sva manja zvona iz kuće. Tako je opet zvonilo zvono na pozdrav Gospi i kod ispraćaja pokojnih sestara, sve dok 1979. godine nisu nabavljena tri nova zvona.

Trećega svibnja 1926. godine proslavljena je u samostanskoj crkvi 1600. godišnjica našašća sv. Križa. Biskup je bio oduševljen svečanošću te je istaknuo da se ovakav uspjeh postiže samo jedinstvenim zajedničkim radom sestara, koje se s ljubavlju posvećuju svetomu zvanju.

Te godine na poseban je način proslavljen i najvažniji blagdan Družbe - Uzvišenje sv. Križa. U ovoj proslavi svi su se angažirali. Posebna se pozornost posvetila molitvi Križnoga puta. Za kraj svečanosti izvele su učenice igrokaz “Sv. Jelena Križarica”.

Sljedeće godine, 21. lipnja 1927., osobito svečano proslavljen je zaštitnik mladeži sv. Alojzije Gonzaga, povodom 300. godišnjice svetčeve smrti. Osobito je bila svečana procesija od samostana do katedrale. Za tu proslavu bila je izrađena posebna zastava u samostanskom paramentu.

Što znače zajedništvo i zajednički rad, pokazale su sestre kod izrade svečanoga zastora za gimnastičku dvoranu, a u kojoj su se održavale i sve priredbe, koncerti i ostali skupovi, a koja je 1927. godine ponovo izgrađena. Kako je to izgledalo, opisala nam je 1996. godine s. Florencija Veršić, koja je tada, 1927. godine, bila učenica samostanske škole. O tom velikom zajedničkom pothvatu ona piše u svojim uspomenama: “Znate što? Časne majke Engelberte imendan u listopadu. Treba dičnu poglavaricu počastiti, darovati, iznenaditi. Sala je gotova. Treba urediti binu - novi zastor - nije malen, pečki vez, dakle, posao golem, velik, ali za koga je ili bolje rečeno radi čega je - da se daruje, razveseli, iznenadi, požrtvovnu majku. A znate, ovo tiho!, ono vrijeme, mi smo kod svakog susreta poglavara ljubili ruku, a srce je jako drhtalo..., ali eto tako je onda bilo.

Zastor je rastao, radilo se, radilo. Ali strah da ne će biti gotovo do imendana. Što može drugo, nego tražiti dozvolu da se smije raditi u nedjelju. Preuzvišeni dr. Antun Akšamović, dao je dozvolu, dobivena je i sve nas jako razveselila. Radilo se dan i noć. Draga sestra Terezija (Kleinhaus) bila je duša svega toga. Mi “pametni i spretni”, ali ipak dobro došli, uvlačili smo konce u igle i dodavali škare, konaca je bilo crvenih i plavih, žutih i crnih. Jedno svrši, a drugo počmi, zaokruži prema tome koliko je trebalo. I bilo je gotovo, svršilo se. Veselju nije bilo kraja, divili se, hvalili i čudili. Draga, dobra majka je zahvaljivala, velikima i malima na daru i poslu.” Tako s. Florencija, a zastor i danas krasi dvoranu.

Dvorana i zastor 1927. godine

Dvorana i zastor danas - 2018. godine

Iste godine uređen je donji dio naše crkve. Stavljena je željezna ograda i postavljen novi oltar sv. Antuna Padovanskoga.

Kip Anđela Čuvara u internatu

Da je Božja zaštita posebno bdjela nad sestrama i nad njima povjerenim gojenicama internata i škole, svjedoči i jedan događaj koji se zbio 1930. godine, 15. svibnja. Jedna petnaestogodišnja djevojčica bila je vrlo živahna i uvijek je izvodila neke vratolomije i gimnastičke vježbe. Toga dana nagnula se preko ograde i pala s prvog kata na tvrdi kamen donjega hodnika. Nastala je panika i strah. No, nije joj bilo ništa. Sestra ju je našla ustrašenu i blijedu, ali neozlijeđenu. U zahvalu što se sve sretno završilo, uprava škole kupila je veliki kip Anđela Čuvara i postavila ga na to mjesto. Danas se taj kip nalazi na glavnom stubištu provincijalne kuće u Đakovu.

Godine 1932., 15. listopada, umrla je veoma obljubljena majka Engelberta Sporčić. Pokopana je, uz sudjelovanje velikoga broja sestara, učenica, konviktica, kao i mnogobrojnih građana i velikoga broja svećenika. Žalost je bila velika, ali i ponos i zahvalnost za njezin život i rad također.

To je vrijeme velike ekonomske krize. U Kronici je o tome zapisano: "U zemlji vlada velika bijeda, pače i u boljim krugovima. Što je veća zima, to broj potrebnih sve više raste. Provincijalna kuća je već razdijelila obuće i odjeće. Danomice hrani iz vlastitih sredstava do stotinu siromaha i djece. Sestre se svojevoljno odriču i nužnoga, da se može što obilnije pomoći sirotinji. U prizemlju se loži jedna prostorija, kamo dolaze preko dana siromasi."

Sa žalošću i tugom doživjele su sestre veliki požar u katedrali 26. lipnja 1933. godine. "Proživjeli smo tešku noć. Kao da nam je gorio očinski dom. Tek smo sada osjetili kako nam je draga naša lijepa katedrala. Dok budu trajali popravci vršit će se služba Božja u našoj crkvi, gdje će se dijeliti i sveti sakramenat potvrde."

Godine 1937. završena je obnova katedrale, a u Đakovu je proslavljen Katolički dan. Proslavi je prisustvovalo oko 15.000 vjernika, a večer prije prošla je ulicama procesija sa svijećama. Grad je bio u moru svijeća. U procesiji su se posebno istaknule pojedine grupe naših učenica, kao i razna društva sa svojim zastavama.

Osobito se 31. svibnja 1938. godine svečano proslavila trostruka svečanost: 50. godišnjica smrti majke M. Terezije, 30. godišnjica posvete naše crkve i 70. godišnjica osnutka Provincije. Osim svečane pontifikalne sv. mise i cijelonoćnoga klanjanja, priređena je svečana akademija u kojoj je prikazan život utemeljiteljice majke M. Terezije. Na kraju akademije izvedena je pjesma u njezinu čast, koju je uglazbio dr. Pero Ivanišić. Učenice su popodne izvele predstavu "Slava Križa".

Veliki Petak u Đakovu 10. travnja 1941. godine bio je svima kao uspon na Kalvariju. U Đakovo ulazi njemačka vojska. Sljedećega je dana u dvoranu našega konvikta, bez pitanja i obavijesti, uselio odred od 30 njemačkih vojnika. Nastupili su teški dani Drugoga svjetskoga rata.

Godine 1942., 28. travnja, stiglo je u samostan šezdesetero djece. Došla su iz ratnoga područja Bosne. Siromašna, izgladnjela, prestrašena djeca. Skrivala su se po šumama, povlačila po napuštenim selima, samo da očuvaju goli život.

Uprava općine dodijelila je ovu grupu djece samostanu na brigu i uzdržavanje. Općina se, doduše, obvezala da će pomoći sestrama u ishrani, jer su sestre i same oskudijevale. No, uskoro su djeca ostala samo na brizi sestara. Djeca su bila smještena u zgradu maloga konvikta. Učinile su sestre sve kako bi djeci olakšale tu tešku situaciju. Najprije su ih okupale, uredile i obukle. Kod nabave odijela pomagale su i konviktice, i učenice. Mnoge su nesebično dijelile od vlastitoga rublja i odijela.

Isprva su mali sirotani začuđeno, a i s nekim strahom gledali na sestre. No, brzo je ljubav i dobrota sestara našla put do tih malih srdaca. Već nakon nekoliko dana radosno su skakutali po igralištu. Manji su se držali skuta i ruku sestara, a najmanje su sestre učile i prve korake. Među djecom bilo je i takvih koji su tek krenuli školu ili su već išli u koji razred. Sestre učiteljice privatno su s njima učile započete razrede, tako da su djeca mogla završiti školsku godinu.

Proživljavajući težinu rata iskreno su sestre suosjećale s tom djecom bez roditelja i bez igdje ikoga. U tom humanom radu sudjelovale su i učenice, dijeleći s njima užinu i voće, donosile su im hranu i odijela, pomagale kod učenja, igrale se s njima.

Unatoč ratu, zajednica je te godine uspjela nabaviti orgulje za crkvu. Bilo je tu puno odricanja, ali je i radost bila velika. Gradio ih je 1942. domaći majstor Josip Majdak iz Zagreba, a velike zasluge imao je prečasni Rudolf Šverer, kanonik i rektor samostanske crkve.

Godine 1943. proslavljena je 75. godišnjica osnutka Provincije. Zanimljivo je pogledati neke statističke podatke te godine - zavjetovanih sestara je 784., novakinja 25, kandidatica 65, filijala 51. Za spomen toga jubileja podignuta je u vrtu konvikta Lurdska špilja u koju je bio smješten kip Lurdske Gospe. Kip je blagoslovio biskup A. Akšamović.

Cijelim je gradom 31. listopada 1943. godine održana pokornička procesija za mir. Hodočastilo se od križa do križa, a u malom parku bio je završetak hodočasničke procesije. Biskup Akšamović hodočastio je cijelim putem i vodio je završnu molitvu u katedrali.

Mjesecima je godine 1943. vojska stanovala u prizemnim prostorijama konvikta, pa se sve odvijalo u gornjim prostorijama. Bilo je to spojeno s određenim opasnostima, pa su sestre bdjele i danju i noću.

Pri napadu na grad, 14. prosinca, u školskim prostorijama bila je uređena ambulanta. Tijekom dana i noći donosili su ranjene i ubijene. Nijedan ranjenik nije umro bez sakramenata.

Novi napad na Đakovo uslijedio je 14. lipnja 1944. godine. Granate su padale pred sam samostan, a bilo je i puno ranjenika, koje su dovozili najprije u samostan, a teže su transportirali u Osijek. U mjesecu studenom vodile su se teške borbe na našem Josipovcu. Vojska je zapalila slamu i sijeno. Dva je dana tamo gorjelo. Srećom, nitko nije smrtno stradao.

Vojska je 16. studenoga 1944. godine zatražila da im se cijela provincijalna kuća preda, a da sestre moraju otići. Bila je to velika borba da nam ne uzmu kuću. Uz pomoć biskupa Akšamovića vojska je pristala da će se zadovoljiti jednim dijelom kuće. Daskama su pregrađeni hodnici kod porte i na prvom katu i tu je smještena bolnica. U jednom danu dovezeno je 170 ranjenika. Sve raspoložive zgrade pretvaraju se u bolnice - stara bolnica, preparandija, konvikt. U dvorani sv. Josipa bila je operacijska sala, a sve druge sobe bile su uzete za ranjenike. Njih su dvorile naše sestre.

Partizanska vojska ulazi u Đakovo 16. travnja 1945. godine. Oko stotinu ljudi i djece zatražilo je sklonište u samostanu. Bilo je tu uglednih i siromašnih, poznatih i nepoznatih ljudi. Djeci su načinjeni ležajevi i sestre su s njima podijelile posljednje mlijeko s Josipovca. Samostanska zgrada je bila pogođena s više granata. U noći je vojska ušla u zgradu i pregledala sve prostorije. Sutradan su se redale grupe vojnika koje su prolazile kroz kuću, iako im je bilo rečeno da je već sve pregledano. U istočnom dijelu zgrade opet se sve počelo uređivati za bolnicu. Glavni liječnik, pukovnik dr. Izidor Papo, zamolio je da sestre urede jednu sobu s 20 kreveta za ranjenike, što su one i učinile.

20. travnja 1945. godine uništena je školska biblioteka. Knjige, herbariji, zbirke sve je bilo pogaženo i uništeno. Sve do 2. kolovoza provincijalna je kuća bila zaposjednuta od vojske. Kad je vojska ostavila zgradu, sestre su s velikim veseljem same čistile sobe kako bi se ponovno mogle useliti.

Iz zgrade konvikta 12. rujna 1945. godine morala se prenijeti kapela. Iako su ostalo sve uništili, nijedna vojska nije dirala ovu prostoriju. Sv. Josip sam ju je očuvao od devastacije.

Tako je završio rat. Sve su školske zgrade nacionalizirane, Josipovac također, a sestrama su bile uskraćene i krušne karte, koje su drugi ljudi dobili. Providnost se pobrinula i za sestre - iz Kuće matice dobivale su povremeno pakete hrane, a i od drugih strana.

Tijekom cijelog toga vremena, od 1941. do 1945. godine, majka Amadeja Pavlović, provincijalna poglavarica, skrivala je u samostanu jednu židovsku djevojčicu, Zdenku Biennenstock. Bila je to stalna opasnost za cijelu kuću. Godinama kasnije Zdenka, koja se u međuvremenu udala, najprije je napisala pismo u Đakovo i objasnila tko je i tko ju je spasio, a onda je pokrenula proces za proglašenje majke Amadeje Pravednicom među narodima. Svečanost je održana 23. ožujka 2009. godine u Đakovu. Nitko o tome nije znao, ali to nije moglo ostati skriveno.

Medalja Pravednica među narodima
Majci Amadeji Pavlović 2009. godine

Posjet gospođe Zdenke Grünbaum Đakovu 2007. godine.
S. Karitas Šmit i s. Veljka Zirdum

Godine koje su slijedile bile su veoma teške. Sestre su živjele u velikom siromaštvu, ali su bile sretne što su ostale zajedno, što nigdje nijedna nije smrtno stradala, što su mogle zadržati svoje

redovničko odijelo. Bog se brinuo pa su sestre, koje su dobivale otkaze iz bolnica, a znalo je biti dnevno 50 do 60 otkaza, dobivale nova radna mjesta u vojnim bolnicama, iako je to bio vrlo mučan posao. Odlazile su na župe i preuzimale poslove katehizacije i brigu za župsko domaćinstvo.

Centar "Amadea" posjet djece iz vrtića

Tražeći nove putove k ljudima, po preporuci generalnih i provincijalnih kapitula, Hrvatska je provincija učinila određene iskorake i započela i neke nove apostolate. Osnovana je udruga za psihosocijalne potrebe i otvoren je 2010. godine Centar *Amadea*, dnevni boravak za starije osobe, koji vodi s. Natalija Fadiga. Uz centar djeluje Sunčica (Sunčana kuća) namijenjena djeci od 1. do 4. razreda, organizirajući za njih različite programe, poslije nastave, dok su roditelji na poslu i djeca nemaju kamo. Centar *Amadea* "najmlađi" je apostolat koji su sestre započele, iako nudi programe starijim ljudima - pod motom "Hajdemo zajedno, mladi i stariji". Tako u sklopu programa ovaj Centar posjećuju učenici osnovnih i srednjih škola, pomažu sestrama volonteri, a s. Natalija održava susrete sa starijima i u okolnim mjestima.

U kući "Betanija" već od davne 1978. godine sestre su započele raditi s djevojkama. Godine 1987. uređeno je potkrovlje kuće i tu se odvijaju redovite trodnevne duhovne vježbe. Duhovne obnove održavaju se vikendom, a ponuđene su djevojkama osmih razreda, mladićima i djevojkama srednjih škola, studentima i radničkoj mladeži. Ovdje mladi mogu dijeliti svoja životna iskustva, učiti moliti, tražiti rješenja svojih problema, razvijati kršćanske vrjednote. U ovom apostolatu sudjelovalo je više sestara - odgovorne su bile s. Blažena Hokman, s. Meri Gotovac, a danas je to s. Gabrijela Tea Damjanović. Njima su pomagale i danas pomažu i druge sestre.

Od 2003. godine u "Betaniji" se odvija i program suživota sa sestrama za djevojke koje razmišljaju o duhovnom pozivu. One imaju priliku tri dana živjeti sa sestrama i sudjelovati u svim točkama dnevnoga reda. To je dobro prihvaćeno i od sestara, i od sudionica.

Od 2000. godine zajednica Milosrdnih sestara započela je jedan novi vid rada s mladima u suradnji s Franjevačkom provincijom sv. Ćirila i Metoda. To je rad s Franjevačkom mladeži, Framom. *Franjevačka mladež (Frama) bratstvo je mladih katolika koji se osjećaju pozvanima od Duha Svetoga živjeti evanđelje u bratstvu, u svjetlu poruke sv. Franje Asiškoga,(...) i njegove duhovnosti, otkrivajući i produbljujući vlastiti poziv, sudjelovanjem u različitim crkvenim i društvenim inicijativama i aktivnostima.* To je veoma ozbiljan rad s mladima, a u Đakovu ga vodi duhovna asistentica s. Gabrijela Tea. Frama se formirala i u nekim župama, gdje sestre rade. Rad s mladima zauzima važno mjesto u životu Provincije. Time je zajednica nastavila prvotnu zadaću zbog koje su sestre došle, i zbog čega su bile pozvane od biskupa Strossmayera, koji je želio da one budu "majke i učiteljice" njegova naroda. Kuću u koju su došle, kao i zemljište za novu zgradu provincijalne kuće, darovao je sestrama da se sagradi nova kuća i crkva. Biskup je darovnicu napisao vlastitom rukom i 9. travnja

1899. godine poslao u samostan, po biskupu Anđelku Voršaku, kako bi ju potpisala i provincijalna poglavarica, s. M. Radegunda Polz, koja se svojim potpisom obvezala da će poklonjeno zemljište od vlastelinstva biskupije đakovačke upotrijebiti “za bogoštovne, naukovne i dobrotvorne svrhe, i to za vječna vremena”.

Grupa mladih na duhovnoj obnovi - posjet đakovačkoj katedrali

Godišnje hodočašće u Međugorje zajednice Vjera i svjetlo

U istoj zgradi, gdje se odvija rad s mladima, već više od dvadeset godina - od godine 1996. - djeluje Dom duhovne pomoći. Bila je to potreba vremena nakon Domovinskoga rata, koji je ostavio ruševine ne samo na materijalnom području, nego i na duhovnom. Ovaj rad vodi i koordinira sve programe s. Rastislava Ralbovsky. Provincijalni kapitul donio je odluku “pomoći djevojkama i ženama traumatiziranima u ratu”. Još prije toga, od 1995. do 1999. godine, dok su u zgradi bivše vojarne boravile izbjeglice iz Bosanske Posavine, kao i izbjeglice u Izbjegličkom centru u Gašincima, sestre su obilazile ove ljude kojima je u tim danima trebalo najprije “rame za plakanje”. Svake su nedjelje sestre išle u Gašince i nakon mise imale programe s djecom, druge su ponudile duhovnu pomoć odraslima, pripremale ih za sakramente, molile s njima i razgovarale. Bili su to dragocjeni trenutci za obje strane. Ovi susreti odvijali su se sve do zatvaranja Izbjegličkoga centra 1999. godine. U zgradi bivšega konvikta sestre su također ponudile pomoć i djeci i odraslima - s njima su molile, razgovarale, radile ručni rad, djeci su imale vjeronauk i privatne satove iz pojedinih predmeta - sve dok se izbjeglice nisu vratile u svoja sela ili bile raseljene u druge centre. Tako je započeo rad Doma duhovne pomoći. Nastavio se različitim drugim programima - osobnim razgovorima, mjesečnim susretima “Mir u Bogu”, tjednim susretima, molitvenim susretima

i drugim. U ovom su Domu ponuđene i duhovne vježbe za žene. Tako je duhovnim programima bila obuhvaćena sva populacija. Zajednica "Vjera i svjetlo" daruje svoju ljubav i vrijeme djeci s posebnim potrebama. Takva djeca bila su posebni ljubimci majke M. Terezije Scherer te njihova grupa nosi ime "Tratinčice majke M. Terezije". Oni i njihovi roditelji okupljaju se svake srijede u Radionici sv. Josipa, koju vodi s. Marija Klara Klarić. Tu je uvijek veselo i razigrano, baš kao i na svakom susretu.

Još jedan apostolat odvija se u prostorima provincijalne kuće, odnosno u Domu majke Marije Terezije, a to je Terezijin krug koji je nastao među štovateljima bl. majke M. Terezije, nakon njezine beatifikacije 1995. godine. Ovaj apostolat vodi s. Karmela Dominković. Iz Terezijina kruga nastalo je kanonski utemeljeno (2004.) i društveno registrirano (2010.) Mjesno bratstvo Franjevačkoga svjetovnog reda koje je stavljeno pod osobitu zaštitu bl. majke M. Terezije. Majka M. Terezija u svakom je čovjeku nastojala "otkriti gram zlata" i svakoj je ljudskoj bijedi nastojala pomoći. Bila je svima uistinu prava majka. Jednom je jedan dječak za nju kazao: "Ona je kao kraljica, ali i kao mama!" Čisto dječje srce spoznalo je njezine vrijednosti i izreklo definiciju koja zaista oslikava pravu bit njezina života. Tijekom cijelog njezina života, već od djetinjstva, pratio ju je križ. Zato je dobro razumjela riječi oca Teodozije: "Trebam sestre koje razumiju križ. S njima ću postići sve!" Ona je uistinu sa svojim sestrama na svim stranama, pa i u Đakovu, postigla mnogo. I danas to čini, kako svojim primjerom tako i svojim zagovorom.

Nagrada Grada Đakova s. Karmeli Dominković 2017. godine

Nakon što su im 1945. godine oduzete škole, sestre su se okrenule drugoj vrsti poučavanja - katehizaciji. U školama su vjeronauk uvijek predavali katehete, a sestre sve ostale predmete. Posljednji kateheta na samostanskim školama bio je Stjepan Bäuerlein koji je odmah, nakon što je vjeronauk izbačen iz škola, započeo zajedno sa sestrama predavanje vjeronauka u crkvenim prostorima. Ovdje, u Đakovu, vjeronauk se održavao u samostanu i u katedrali. Nije bilo nijednog slobodnog kutka gdje se nije održavao vjeronauk - u crkvi pod korom, na hodniku, u pojedinim prostorijama, u vrtu kad je bilo pogodno vrijeme. Djeca su bila nagurana, gotovo nije bilo moguće pisati. Neki spretniji pisali su na koljenima ili jedni drugima na leđima. Prve sestre, koje su preuzele vjersku pouku, bile su: s. Beatisima Beretovac, s. Emilija Šerer, s. Alojzija Švabe, s. Jasminka Gradištanac. Vjeronauk se održavao i u krstionici župne crkve, u prostoriji nasuprot sakristije u katedrali, čak u kripti katedrale. Kada se u katehizaciju uključila s. Tomislava Pauković, vidjela je da je tako nemoguće raditi. Ona je uz velike žrtve, protivljenja pa i napade uspjela uz župnu crkvu Svih svetih sagraditi i dvorane za vjeronauk. Sve dok se vjeronauk nije vratio u škole 1990. godine, ovo su bile jedine dvorane u kojima se u Đakovu održavala vjerska pouka. Stariji će se građani sjećati ovih prostora i svojih nekadanjih vjeroučiteljica. Osim spomenutih, dugi niz godina u Đakovu je predavala vjeronauk s. Stjepanka Lacković, koja je postala sinonim katehistice u Đakovu. Njoj su sva djeca i uopće svi ljudi bili dragi i sve je imenovala deminutivima - pa je Mirko bio Mirkec, Marko Markić, Ivan Ivica, Marija Marijica, Ana Ančica i tako dalje. Danas se s. Eleonora Marija Juzbašić sjeća svojih dana kada je predavala vjeronauk, kao i s. Ignacija Ribinski, te

molitvom prate svoje bivše učenike. Đačka misa održavala se nedjeljom u pola devet u samostanskoj crkvi. Jedva da su sva djeca imala mjesta. Godinama je ovu misu služio prečasni Stjepan Karalić. Njegove propovijedi bile su prilagođene djeci i neki ih do danas pamte. Ova se misa održavala u samostanskoj crkvi sve do 1991. godine. Tada je preseljena u katedralu.

Vjeronauk u školama "Vladimir Nazor" i "I. G. Kovačić" održavalo je više sestara - s. Ignacija Ribinski, s. Ana Cvitanušić, s. Meri Gotovac i druge. Danas u školi "I. G. Kovačić" školski vjeronauk ima samo s. Jelena Kovačević. Ima također župnu katehezu u Župi Svih svetih, te vodi liturgijsko pjevanje. U Župi s. Meri radi u pastoralu mladih i odraslih. U Nadbiskupijskom katehetskom uredu surađuje s. Ksenija Majstorović. Tako je ovaj rad u Župi nastavak onoga rada koji su sestre započele pri svom dolasku u Đakovo.

Niz godina Nadbiskupijski misijski ured vodi s. Ignacija Ribinski i izvanredno dobro surađuje s hrvatskim misionarima i misionarkama širom svijeta.

s. Ignacija u misijskom muzeju u Đakovu

Godine 1908. sagrađen je istočni dio samostana i crkva Presvetoga Srca Isusova. Godine 1925. i 1927. dograđen je zapadni dio kuće koji je bio namijenjen bolesnim sestrama. U tu svrhu služi i danas. Posebna zajednica, koju čine starije i bolesne sestre, posvećena je sv. Josipu. U ovoj zajednici borave sestre koje su svoje snage istrošile u službi bližnjemu. Ovdje još trpe i mole za spasenje duša i pripremaju se za odlazak s ovoga svijeta. Dokle god mogu sestre rade male lakše poslove - pripremajući povrće za kuhinju, u šivaonici, rade ručni rad i slične poslove. Tako je svaki trenutak dana darovan zajednici - ili molitvom, ili radom, ili trpljenjem na bolesničkom krevetu. Mnogi, koji ovamo dolaze ili posjećuju bolesne sestre, znaju kazati da je ovo predvorje neba.

Svečanost zlatnog jubileja-50 godina od polaganja zavjeta 2017. godine

Redovnička zajednica provincijalne kuće ima svaki dan sv. misu koju su služili od Ordinarijata imenovani duhovnici ili rektori samostanske crkve. Tijekom 150 godina izmijenilo se mnogo svećenika koji su sestrama bili na raspolaganju u duhovnom životu. Neki su bili dulje, neki kraće vrijeme. U sjećanju i spomenu ostali su mnogi: Ivan Crnić, Grgur Galović, Rudolf Šverer, Jakov Šeb, Antun Jarm, Luka Marijanović, Marko Tomić, Pero Vidović, Ivica Raguž i drugi. Danas su to dva profesora KBF-a u Đakovu - rektor samostanske crkve dr. Zdenko Ilić i njegov zamjenik, dr. Davor Vuković, koji se izmjenjuju na jutarnjim sv. misama i ostalim pobožnostima u samostanskoj crkvi. Čine tu službu revno i s puno ljubavi i poštovanja i prema zajednici i prema vjernicima koji ovamo dolaze na misu.

U kapelici sv. Josipa svakodnevna je večernja misa. Nekada je i u toj kapelici također bila jutarnja sveta misa, i u to vrijeme je dr. Andrija Šuljak, preko 30 godina, dolazio bolesnim sestrama služiti misu. Danas to čine preč. Vinko Zec i vlč. Vinko Brezovar, uz veliku zahvalnost ove zajednice.

U svim ovim molitvenim susretima koji se svakodnevno odvijaju u crkvi i kapelici, nitko nije zaboravljen. Sve nevolje ljudi, osobito sugrađana grada Đakova, ali i svih drugih koji su u potrebama različite vrste, prođu kroz srce i molitvu Milosrdnih sestara sv. Križa.

Večernja molitva u kapelici sv. Josipa

Šivaonica

s. Ancila kod ručnoga rada

Priprema povrća za objed

Posjet bolesnim sestrama mons. dr. Đure Hranića, đakovačko-osječkoga nadbiskupa (+ s. Emilijana)

U uvodu ovom katalogu rečeno je da izložba želi provesti posjetitelja na jedan drugačiji način kroz samostanske prostore. Kako i na koji način? Kako se osoba, koja stupa u samostan, osjeća čineći prve korake u samostanskom životu? Odgovor svake sestre i svake kandidatice poseban je i osoban, jer svaka ima vlastiti put, vlastitu narav, vlastitu motivaciju, vlastiti poziv. Kako su izgledali dani kandidature, oblačenja, novicijata, polaganja zavjeta ostalo je zabilježeno na nekim fotografijama iz redovničkoga života.

Grupa kandidatica 1927. godine

Tada su kandidatice, odmah po dolasku u samostan, odlazile na filijale kako bi bile pomoć sestrama i kako bi vidjele što ih čeka u redovničkom životu.

Kandidatice u rekreaciji

Kandidatice - molitva u vrtu 1960. godine

Obred oblačenja - ulazak u novicijat 1965. godine

Novakinje nakon oblačenja, oko 1960. godine

Novakinje 1972. godine

Nakon svečanosti oblačenja godinu dana trajao je novicijat, a zatim su se polagali prvi zavjeti na godinu dana, a obnavljali su se svake godine do doživotnih zavjeta koji su se polagali nakon pet godina. Vrijeme formacije se nakon II. vatikanskoga koncila produžilo.

Ulaskom u novicijatsku formaciju osoba mijenja svoje ime. Zašto? Iz najmanje dva razloga - novo ime, novi čovjek! Drugo ime znak je novoga vremena koje osoba započinje, želeći tako naglasiti da sve što je dotad u životu učinila, na neki način zaboravlja, za onim što je pred njom teži te odgovorno i svjesno svoj život stavlja u službu zajednice i njezine zadaće. Danas postulantica može predložiti ime, ali može zadržati i krsno ime. Osoba se slobodno opredjeljuje za redovnički život i u punoj slobodi odlučivanja, nakon formativnoga vremena - kandidature, postulata, novicijata, juniorata polaže doživotne zavjete i postaje punopravni član Družbe.

Prvi zavjeti 1967. godine

Prvi zavjeti 2017. godine

Molitva, red i rad sadržaj su redovničkoga života. Zbog toga redovnička zajednica ne može biti bez dnevnoga reda. On se prilagođava svakoj zajednici i njezinim obvezama i poslovima. No svaka zajednica mora imati vrijeme za molitvu, euharistijsko slavlje, meditaciju, rekreaciju, vrijeme za osobnu molitvu.

"Moli i radi" - geslo je koje je još u petom stoljeću svojim monasima i monahinjama dao otac zapadne kulture sv. Benedikt. To geslo žive sve redovničke zajednice. U Konstitucijama Milosrdnih sestara sv. Križa to je pojašnjeno u čl. 23.: "Radom prema svojim silama zaslužujemo ono što nam je potrebno za život. Prihod od rada i sve što sestra prima kao mirovinu, pomoć ili osiguranje pripada zajednici, koja time pokriva potrebne izdatke. Ono što možemo odvojiti, dat će se drugima prema uputi nadležnih poglavara."

Kao znak svojega opredjeljenja za Krista i redovničkoga života zajednica Milosrdnih sestara sv. Križa ima svoje redovničko odijelo, odoru. Ono se može prilagoditi kulturi ili običajima zemlje u kojoj sestre žive i rade. Nakon Drugoga vatikanskoga koncila Crkva je dopustila redovnicama da svoje odijelo pojednostave. Tako se i redovničko odijelo naše zajednice promijenilo, te sestre u drugim državama imaju mogućnost i drugačijega redovničkoga odijela, kao primjerice sestre u Indiji koje nose sari, a u nekim zemljama sestre mogu nositi i civilno odijelo. Te pojedinosti određuju provincijalni kapituli pojedinih provincija.

I, na kraju ovoga prikaza, samo kratko o pravnom uređenju zajednice. Družba Milosrdnih sestara sv. Križa jest Družba papinskoga prava. Pripada Trećemu samostanskomu redu sv. Franje Asiškoga. Podložna je Papi kao vrhovnom poglavaru Crkve. Zajednica ima vlastite Konstitucije koje su dragocjena pomoć sestrama za ostvarenje savršene kršćanske ljubavi.

Družba je podijeljena na provincije i vikarijate, a osnovana od kapucina o. Teodozija Florentinija 1856. godine u Švicarskoj. Suutemeljiteljica i prva vrhovna poglavarica je bl. majka M. Terezija Scherer.

Sjedište Družbe od početka je u Ingenbohlu, mjestu u kantonu Schwyz, nedaleko Züricha. Na čelu Družbe stoji vrhovna poglavarica. Sada je to Hrvatica, s. Marija Brizar, koja je u službi od 2009. godine. U vrhovnu upravu izabrana je još jedna članica Hrvatske provincije, s. Lucila Zovak. Sjedište je Hrvatske provincije od njezina osnutka u Đakovu. Na čelu danas stoji s. M. Amalija Kupčerić, uz četiri sestre savjetnice.

Kompleks samostanskih zgrada u Đakovu - provincijalna kuća, zgrada nekadašnje škole i internata, zgrada Maloga konvikta, zgrada Dječjeg vrtić (Foto: Croatia film 2017. godine)

ZAKLJUČAK

Što reći na kraju ovoga prikaza, koji je samo kratki sažetak onoga što se događalo tijekom ovih sto pedeset godina? To je samo blijeda slika rada, zauzimanja, truda, molitve i žrtve sestara, i to samo u Đakovu. Svaka je sestra ostavila barem mali trag svojega djelovanja. Vjerujemo da je ono dobro, plemenito, lijepo prekrilo ili barem zasjenilo ono manje dobro i ono manje lijepo. Jer, nijedan čovjek na zemlji nije bez pogrješaka, mana i grijeha. Nisu to bile ni sestre, niti smo to mi danas. Ipak su neke od sestara ostavile posebnoga traga u ovom gradu. Kako bi bilo dobro i pravedno kada bismo mogli spomenuti svaku! No, to je nemoguće. Neka zato u ovima, čija imena ovdje pišemo, budu spomenute sve one čija su imena možda i zaboravljena, one koje su došle iz dalekih strana i za ovaj grad radile, ove ljude koje su susretale nosile u svojim molitvama, a sada na đakovačkom groblju čekaju dan uskrsnuća.

s. Pavlinka Križnjak - rođena u Goli kod Koprivnice. Nakon ulaska u samostan u Đakovu i polaganja sv. zavjeta, s. Pavlinka radila je u dvorbi bolesnika na Rebru i na Šalati. Zbog bolesti bila je umirovljena i otada je išla u privatnu njegu bolesnika u Đakovu. Niz godina je svakoga dana, bilo lijepo ili ružno vrijeme, obilazila bolesnike i brinula ne samo za njihovo tjelesno zdravlje, nego više za njihove duše. Bezbrojnim bolesnicima pomogla je da se pomire s Bogom.

Neki je i danas pamte kako u predvorju katedrale prodaje knjige. Smatrala je to vrijednim apostolatom i u tome je bila neumorna. Tu je susretala mnogo ljudi i mnoge saslušala, mnogima pomogla, za sve molila. Na njezinu grobu često ima upaljenih lampiona.

s. Ivana Bosco Stojanović - rodom iz Babine Grede. Bila je izuzetno marljiva i sposobna učiteljica. Osobito je bila nadarena za matematiku. Nakon što više nije mogla raditi u školi, imala je privatne satove iz matematike, a kako je sama naučila svirati, kad su bile zatvorene naše škole, odlazila je na župe pomagati. Mnogima je s. Ivana pomogla da polože ispit ne samo iz matematike, nego i iz drugih predmeta te tako dobiju radno mjesto ili se upišu u viši razred škole. Uvijek je bila spremna pomoći i zamijeniti sestre na župi kad je trebalo. Kroz njezinu sobicu u provincijalnoj kući prošlo je mnogo i djece, i mladih, i odraslih ljudi kojima je ona svojim znanjem pomogla.

s. Tomislava Pauković - ljubazna, pristupačna, poduzetna i neustrašiva osoba, koja je svoje talente ugradila prije svega u Đakovo. Rođena u Ogulinu, ali odrasla u Varaždinu. Ovdje je ljudima pomagala poučavajući ih u engleskom i drugim jezicima, a kako je bila poduzetna, uspjelo joj je sagraditi dvije učionice za vjeronauk pokraj župne crkve. Sama je imala vjeronauk srednjoškolkama, a karakteristika njezina rada bila je da se zanimala za svoje đake ne samo zbog škole, nego i općenito, i pomagala im je na sve moguće načine. Nalazila je ljude koji su joj pomagali, kako bi ona pomogla drugima.

s. Stjepanka Lacković - omiljela vjeroučiteljica generacijama Đakovčana. Katehizirala je u Đakovu od 1969. do 1987. godine. Uz vjeronauk s. Stjepanka pronalazila je načine kako ljudima pomoći da prime sakramente - tada se to nije smjelo učiniti javno, a mnogi su to željeli. S. Stjepanka i druge sestre pomagale su zaručnicima pripremiti ispit, koji su trebali polagati pred župnikom, pronaći mjesto gdje će se čin sakramenta ženidbe obaviti, brinule su se da se bolesnici ispovjede i prime sakrament bolesničkoga pomazanja. Njezini se deminutivi i danas spominju, a njezino zanimanje za cijelu obitelj i za sve što im se događa, ostali su u trajnoj uspomeni.

s. Mirta Andreković - još su svježe i bolne uspomene na smrt s. Mirte 2016. godine. Ne samo Đakovo, nego i bliža i dalja okolica pamte njezine satove iz matematike. Već u dubokoj starosti, čekala je svoje đake pred vratima samostana, kako ne bi morali gubiti vrijeme. Nikoga nije odbila i mnogi bi danas mogli ispričati kako im je s. Mirta pomogla položiti ispit, kako im je spasila školsku godinu, jer matematika je mnogima veliki problem. Osim satova iz matematike, s. Mirta bila je i sviračica. Više od 20 godina odlazila je u župu sv. Andrije i vodila liturgijsko sviranje u Donjim Andrijevcima. Mnoge je djevojčice naučila svirati "da me zamijene kad ja više ne budem mogla".

Mogli bismo tako dodati još cijeli niz imena. Vrijedi ih potražiti među imenima ugrađenima u zid izložbe i sjetiti se osobe koja ga je nosila, s njim živjela i s tim imenom otišla u vječnost.

Tablica-popis sestara za molitvu

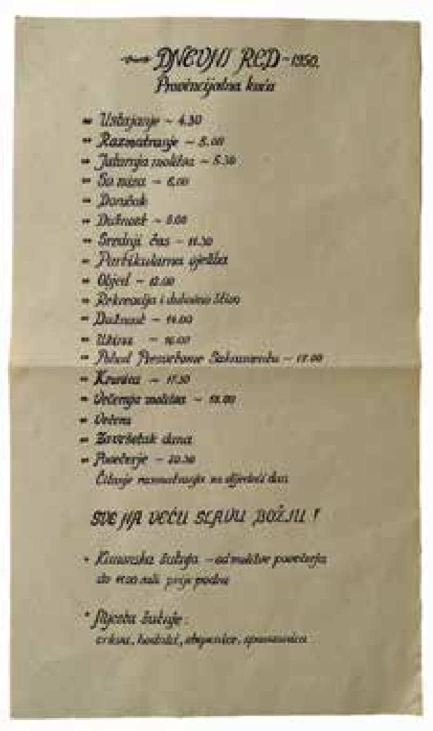

DNEVNI RED - 1950.
Provincijalna kuća

- Ustajanje – 4.30
- Razmatranje – 5.00
- Jutarnja molitva – 5.30
- Sv. misa – 6.00
- Doručak
- Dužnost – 8.00
- Srednji čas – 11.30
- Objed – 12.00
- Rekreacija i duhovno štivo
- Dužnost – 14.00
- Užina – 16.00
- Pohod Presvetom Sakramentu – 17.00
- Krunica – 17.30
- Večernja molitva – 19.00
- Večera
- Završetak dana
- Povečerje – 20.30

Čitanje razmatranja za sljedeći dan

SVE NA VEĆU SLAVU BOŽJU!

- Kanonska šutnja – od molitve povečerja do 11.00 sati prije podne
- Mjesta šutnje: crkva, hodnik, blagovaonica, spavaonica

Dnevni red 1950. godine

Podsjetnik na održavanje šutnje

Vjenčići za oblačenje, prve i zlatne zavjete

POPIS IZLOŽBENIH PREDMETA

1. Otac Teodozije Florentini (1808.-1865.), utemeljitelj Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa
2. Majka Marija Terezija Scherer (1825.-1888.), suutemeljiteljica Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa
3. Zgrada kuće Matica u Ingenhbolu u vrijeme kada su prve sestre došle u Đakovo
4. Josip Juraj Strossmayer (1815.-1905.), đakovački biskup
5. Zgrada preparandije (učiteljska škola)
6. Zgrada prve bolnice u Đakovu
7. Zgrada prve kuće koju je biskup Strossmayer darovao sestrama
8. Pločice s imenima prvih sestara koje su došle u Đakovo
9. Fotografije - Formacija u samostanu
10. Fotografije - Zavjeti sestara
11. Natpis - Silentium
12. Uputa o održavanju šutnje u Konstitucijama, čl. 44.
13. Plašt za oblačenje - ulazak u novicijat
14. Vjenčić za oblačenje - ulazak u novicijat
15. Vjenčić kod polaganja prvih zavjeta
16. Vjenčić za slavlje zlatnog jubileja
17. Tau - znak kojega danas nose kandidatice
18. Medaljica koju nose pastulantice i novakinje
19. Križić kojega su nosile sestre uz staru uniformu
20. Križić kojega nose sestre danas
21. Obred prvog zavjetovanja - prigodna knjižica 2017. godine
22. Zavjetni obrazac prvih zavjeta1931. godine; Dozvola generalne poglavarice za polaganje doživotnih zavjeta 1943. godine; Obrazac jubilarnih zavjeta 1995. godine
23. Sprovod u Samostanu - prigodna knjižica
24. Konstitucije 1908. godine
25. Uredbe za život Milosrdnih sestara svetog Križa, Pravilo, Konstitucije, Uredbe, Đakovo, 1987. godine
26. Kažiput
27. Dio knjižice za ulazak u novicijat, o promjeni imena.
28. Novicijatska kapica
29. Fotografija večernje molitve u kapelici sv. Josipa
30. Dnevni red iz 1950. godine
31. Dnevni red iz 2018. godine
32. Sv. Pismo-Biblija
33. Krunica
34. Mali Oficij Blažene Djevice Marije (latinski) 1939. godine
35. Časoslov Rimskog obreda, 1984. godine
36. Molitvenik za Sestre sv. Križa (prevela s. Leontina Jurković 1915. godine)
37. Notes sa bilješkama iz duhovnih vježbi
38. Knjižica Jutarnje hvale (uglazbila s. Svjetlana Paljušević)
39. Himna Družbe (notni zapis s. Mihaele Pinter)
40. Fotografije imanja Josipovac
41. Fotografije rada sestara u kuhinji
42. Fotografije rada sestara u paramentu, šivaonici i peglaonici
43. Posjet nadb. Đure Hranića bolesnim sestrama (+ s. Emilijana)

44. Staro glačalo na žar
45. Kuhinjska vaga
46. Valjak s *modlama* za kolače
47. Tepisi koje su tkale sestre
48. Kutija sa šivaćim priborom
49. Bilježnica sa receptima za kuhanje(s. Ivanice Marušić)
50. Knjiga za duhovno štivo (priredile sestre, a oslikala s. Beatisima Beretovac) za Marijansku godinu 1954.
51. Društvena igra – zvijezda
52. Društvena igra – mlin
53. Igre u rekreaciji pitanje-odgovor
54. Stvari koje su sestre izrađivale u rekreaciji
55. Stol
56. Stolica
57. Tanjuri
58. Čaša
59. Pribor za jelo
60. Križ - priznanje s. Alojziji Varga za dvorbu bolesnika od kolere u Malom Lošinju 1897. godine
61. Odlikovanje cara Franje Josipa s. Ani Fajdiga 1891. godine za požrtvovnu njegu staraca u Visu
62. Križ - odlikovanje s. Georgiji Pačarić za 25 godina rada u Ubožnici u Dobroti 1925. godine
63. Oreden bugarske carice Eleonore: Damski križ - građanske zasluge II. reda Majci Radegundi Polz 1912. godine (za dvorbu ranjenika u I. balkanskom ratu)
64. Danilov orden crnogorskoga kralja Nikole za dvorbu ranjenika u Balkanskim ratovima u Crnoj Gori 1912./1913. godine
65. Medalja s. Laurenciji Kujundžić - Patriae ac Humanitati 1864-1914 K. D.
66. Medalja zasluge za narod s. Rajki Đurinac 1973. za dvorbu bolesnika oboljelih od variole u Đakovici
67. Orden rada sa srebrnim vencem s. Arnoldi Hrmicar u Baru 1979. godine
68. Medalja Majci Amadeji Pavlović - za proglašenje Prevednice među narodima 2009. godine
69. Pisaći stol
70. Stolica
71. Mapa za pisma (izradile prve sestre koje su došle u Đakovo)
72. Tintarnica
73. Petrolejka
74. Noćni ormarić
75. Fotografija nekadašnje spavaonice
76. Stalak, lavor, ručnik
77. Stolni sat (vekerica)
78. Tepih satkan u Školi za ručni rad oko 1900. godine
79. Križ pronađen pokraj Piškorevaca u polju za vrijeme borbi 1945. godine
80. Slika Srca Isusova iz kuće sestara u Vukovaru (jedino što je preostalo u Domovinskom ratu)
81. Slika Majke Božje, tehnikom goblena i tipoena izradila s. Malvina Ivanović, 2008. godine
82. Prva postaja Križnoga puta - Izradila od školjki s. Margita Gašparovsky, 2018. godine
83. Slika O-antifone, naslikale s. Venancijana Mihaljević i s. Ljerka Kunić
84. Arkanđeli - s. Marijeta Ocvirk
85. “Guščarica” tehnikom mahovine, izradila s. Bonimira Kovač 2016. godine
86. Dječak koji se smiješi - s. Ljerka Kunić 1985. godine
87. Pločice s imenima svih sestara provincije od 1868.-2018. godine